

Motion till riksdagen 2011/12:Kr201

av Anita Brodén (FP)

Självordshets på internet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som an-
förs i motionen om nödvändigheten av att få till stånd etiska riktlinjer
på nätsidor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som an-
förs i motionen om en utveckling av interaktiv rådgivning på nätet
för att förhindra suicid.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som an-
förs i motionen om vikten av att särskilt utreda hur vållandebrottet
kan prövas vid självordshets på internet.²

¹ Yrkande 2 hänvisat till SoU.

Fel! Okänt namn på

² Yrkande 3 hänvisat till JuU.

Motivering

I vårt land tar nästan 1 500 människor sina egna liv årligen. Det är uppenbart att det krävs ökade insatser och stöd till människor med självmordsproblematik och till deras anhöriga.

I oktober 2010 blev många av oss djupt upprörda och omskakade av att en ung man valt att ta sitt liv inför en webbkamera samtidigt som det pågick en konversation på nätet (Flashback) där flera hetsade den unge mannen att fullborda självmordet.

Att det saknas etiska riktlinjer på många sajter är helt uppenbart. Många ställer sig frågan var det moraliskt/etiska ansvaret finns och kräver en självinsenering. Ett påverkansarbete behöver ske för att få till stånd etiska riktlinjer på nätet, något som bör ges regeringen tillkänna.

Forskaren Michael Westerlund fann att omkring en tiondel av allt material om självmord på nätet handlar om råd till den som vill ta sitt liv. En svensk självmordsguide kommer upp som första träff för den som söker på nätet. Varje vecka har sajten tusentals unika besökare.

Denna och andra webbsidor förespråkar självmord som en lösning på livsproblem. Flera tipsar om olika metoder för den som vill ta sitt liv. Även uppmaningar till att avstå från psykiatrisk hjälp är vanliga. De som påverkar andra att inte gå vidare med sina planer brukar snabbt bli avhysta från denna typ av sidor.

I Sverige är det inte förbjudet att uppmuntra till självmord eller ge tips på metoder. Den suicidpreventiva betydelsen av ett psykosocialt stöd har lyfts fram av bl.a. Fleischmann och medförfattarna i deras SUPRE-MISS-studie, ett stöd som den friske normalt får genom ett socialt nätverk, men som den självmordsnära patienten oftast saknar. Självmord är fortfarande tabubelagt och många patienter med självmordsproblematik saknar möjlighet att tala om sina problem och tankar på självmord med sin familj eller sina vänner.

Problemen är stora då man ofta inte når unga pojkar och unga män med traditionell psykiatrisk behandling, vilken dessa unga människor upplever som gammalmodig och inte alls passar deras värderingar och deras temperament. De söker inte och vill inte ta emot traditionell hjälp. Ofta är dessa personer känslomässigt isolerade från sin familj och saknar ett socialt nätverk i traditionell bemärkelse, men använder sig av internet som blir en viktig social samvaro. Det behövs utvecklade metoder som är attraktiva för den moderna människan. Interaktiv rådgivning på nätet kan vara en väg att gå. Det är ofta ett för dessa personer hemvant sätt att kommunicera, och man kan på detta sätt nå fram till dem och på sikt förändra deras inställning till livet och ge dem resurser att önska leva. Dessa metoder måste utvecklas och användas även i Sverige.

Internet kan vara ett bra verktyg för att hjälpa människor tillbaka till ett meningsfullt liv. Det är viktigt i detta sammanhang att det finns fler vuxna på nätet. Vi har vant oss vid nödvändigheten att ha nattvandrare – nu behöver vi vuxna också bli nätvandrare. Det krävs också utökade sökord för att öka möjligheterna för självmordsbenägna att finna samhällets och många frivilligor-

Fel! Okänt namn på

ganisationers stödsidor, exempelvis jourhavande kompis, Bris och nationella hjälplinjen.

Internet kan dessvärre också användas på ett motsatt sätt, där det förekommer suicidhets på nätet. Dessa s.k. självmordssajter är mycket farliga för dem som befinner sig i riskzonen för självmordshandlingar.

Dr Christiane Eichenberg från Köln, som genomfört en internetstudie av självmordsnära personer, har genom enkät till 164 personer med självmordshistorik ställt 29 frågor om deras vanor och motiv för att besöka självmordssidor på nätet. Det förefaller, skriver dr Eichenberg, som om de flesta av besökarna söker efter hjälp på nätet från någon som har förståelse för deras problem och själva upplevt självmord som en sista utväg. Den sociala kontakten tycks ha varit avgörande.

Den som hetsar en annan person till suicid, säljer medel för suicid eller tillhandahåller och sprider metoder för suicid kan själv vara i behov av hjälp för sin suicidalitet, men det kan också vara en människa som rent ideologiskt menar att den hjälper världen med sitt agerande. Vållandebrottet måste kunna prövas. Det är dags att överväga ett nytt lagrum som reglerar denna form av brottslig gärning. Detta bör komma regeringen tillkänna.

De som mister sina anhöriga för att de hetsats att ta sitt liv har svårt att förstå hur man kan få göra sådant utan att riskera åtal och hur försäljning av medel och instruktionsfilmer om metoder får finnas på nätet utan att någon reagerar.

Det finns behov av att utreda och komma med förslag till åtgärder för att förhindra och förebygga suicidhets på internet.

Problematiken har uppmärksammats stort i medier under det gångna året, vilket medverkat till en ökad insikt från samhällets sida till förebyggande insatser. En självsanering har skett i vissa medier där man stoppat publicering av kommentarer innehållande hot eller hets.

Att i skolan arbeta aktivt för att förhindra mobbning är av stor betydelse, då det visar sig kunna finnas ett samband mellan mobbning och suicid.

Stockholm den 27 september 2011

Anita Brodén (FP)